

Sygn. akt I ACa 1512/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 czerwca 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Rafał Dzyr
Sędziowie:	SSA Sławomir Jamróg (spr.) SSA Anna Kowacz-Braun
Protokolant:	st. sekr. sądowy Urszula Kłosińska

po rozpoznaniu w dniu 27 czerwca 2018 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa **Z. F.**

przeciwko **Skarbowi Państwa - Prezydentowi Miasta K.**

o ustalenie

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 30 czerwca 2017 r. sygn. akt I C 499/17

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od Z. F. na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 10.800 zł (dziesięć tysięcy osiemset złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.**

SSA Sławomir Jamróg SSA Rafał Dzyr SSA Anna Kowacz-Braun

Sygn. akt I ACa 1512/17

UZASADNIENIE

W dniu 23 lutego 2015 roku, Z. F. wniósł sprzeciw od orzeczenia Samorządowego Kolegium Odwoławczego w K. z dnia 29 stycznia 2015 roku, znak sprawy : (...), którym oddalono jego wniosek o ustalenie, że aktualizacja opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego, dokonana przez Prezydenta Miasta K. pismem z dnia 7 października 2014 roku jest nieuzasadniona. Uzasadniając swoje orzeczenie SKO, wskazywało, iż powodowi doręczono pismo Prezydenta Miasta K. wypowiadające wysokość w/w opłaty w dniu 14 października 2014 roku, a wspomniany powyżej wniosek o ustalenie nieuzasadnionej aktualizacji opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego został natomiast złożony przez powoda w dniu 14 listopada 2014 roku, tj. z przekroczeniem przewidzianego w art. 78 ust. 2 u.g.n. 30 – dniowego terminu

do wniesienia takiego wniosku, który rozpoczyna swój bieg wraz z doręczeniem pisma w przedmiocie wypowiedzenia dotychczasowej wysokości opłaty rocznej.

Powód w sprzeciwie z dnia 23 lutego powód wskazywał, iż wniosek o ustalenie nieuzasadnionej aktualizacji opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego został przez niego złożony z zachowaniem ustawowego terminu. Argumentując prezentowane przez siebie stanowisko powód wskazywał, iż w/w pisma Prezydenta Miasta K. nie doręczono mu osobiście skutkiem jego nieobecności w kraju, lecz wydano żonie powoda D. F., która w dniu 14 października 2014 roku, przebywała w miejscu doręczenia – tj. w mieszkaniu położym przy ul. (...) w K. - jedynie chwilowo, i w związku z tym nie można jej uznać za „dorosłego domownika” w rozumieniu art. 43 k.p.a. O otrzymanej korespondencji w przedmiocie wypowiedzenia dotychczasowej wysokości opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego, powód dowiedział się dopiero dzień po dacie faktycznego doręczenia, w trakcie rozmowy telefonicznej z żoną, która co istotne, błędnie poinformował powoda, iż rzeczne pismo Prezydenta Miasta K. odebrała dniu w 15 października 2014 roku. Zdaniem powoda taki stan rzeczy pozwalał przyjąć, iż pismo w przedmiocie wypowiedzenia dotychczasowej wysokości opłaty z tytułu użytkowania wieczystego zostało mu skutecznie doręczone dopiero w dzień po dacie wskazywanej przez SKO, tj. in concreto 15 października 2014 roku, kiedy to dowiedział się o jego doręczeniu od swojej żony D. F..

Skarb Państwa – Prezydent Miasta K. działający przez Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie na rzecz strony pozwanej kosztów zastępstwa procesowego, wskazując przy tym, iż powód uchybił terminowi prawa materialnego do wniesienia wniosku o ustalenie niezasadności aktualizacji wysokości opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego. Uzasadniając swoje stanowisko, strona pozwana zwracała uwagę na fakt, iż kwestia prawidłowości doręczenia powodowi pisma Prezydenta Miasta K. w przedmiocie wypowiedzenia dotychczasowej wysokości w/w opłaty, była przedmiotem rozważań Samorządowego Kolegium Odwoławczego w K., które postanowieniem z dnia 16 marca 2015 roku, znak (...) odmawiając powodowi przywrócenia uchybionego terminu do wniesienia wniosku, o którym mowa w art. 78 ust. 2 u.g.n., wskazywało, że wypowiedzenie z dnia 7 października 2014 roku, zostało skutecznie doręczone powodowi w dniu 14 października 2014 roku, w trybie art. 43 k.p.a. Zdaniem SKO żonę powoda, uznać należy bowiem za „dorosłego domownika”, o którym mowa w przywołanym przepisie kodeksu postępowania administracyjnego.

Postanowieniem z dnia 7 października 2016 roku, sygn. akt I C 515/15 Sąd Okręgowy w K. umorzył postępowanie przekazane do Sądu na skutek sprzeciwu od orzeczenia Samorządowego Kolegium Odwoławczego w K. z dnia 29 stycznia 2015 roku, znak sprawy (...), uznając się przy tym za nielegitymowany do merytorycznego rozpoznania rzeczonoego sprzeciwu. W uzasadnieniu postanowienia z dnia 7 października, wskazywano, iż kwestia przekroczenia ustawowego terminu do wniesienia przez powoda wniosku, o którym mowa w art. 78 ust. 2 u.g.n., została już rozstrzygnięta postanowieniem SKO z dnia 16 marca 2015 roku, znak (...), odmawiającym powodowi przywrócenia uchybionego terminu, oraz orzeczeniem Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w K., który po rozpoznaniu skargi Z. F., wyrokiem z dnia 9 czerwca 2015 roku, sygn. akt: II SA/Kr 511/15, utrzymał w mocy rzeczne postanowienie SKO.

Zażaleniem z dnia 27 października 2016 roku, powód zaskarżył postanowienie, o umorzeniu postępowania w sprawie.

Po rozpoznaniu zażaleniu powoda z dnia 27 października 2016 roku, postanowieniem z dnia 15 marca 2017 roku Sąd Apelacyjny w K. uchylił postanowienie z dnia 7 października 2016 roku. Uzasadniając swe orzeczenie, Sąd odwoławczy przychylił się do zarzutów zażalenia, uznając, iż skutkiem wniesienia przez powoda sprzeciwu z dnia 23 lutego 2015 roku, postanowienie SKO z dnia 29 stycznia 2015 roku utraciło moc, wobec czego wniosek powoda złożony na podstawie art. 78 ust. 2 u.g.n. pozostał nierozstrzygnięty, a taki stan rzeczy przesądzał o istnieniu braku podstaw do wydania orzeczenia umarzającego postępowania w sprawie prowadzonej do sygn. akt I C 515/15.

Wyrokiem z dnia 30 czerwca 2017 r. sygn. akt I C 499/17 Sąd Okręgowy w Krakowie oddalił powództwo (pkt I) i zasądził od powoda Z. F. na rzecz Skarbu Państwa - Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 7.200 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania (pkt II).

Podstawę tego rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia:

Pismem z dnia 7 października 2014 roku, znak: (...)Prezydent Miasta K. złożył powodowi, jako użytkownikowi wieczystemu, wypowiedzenie dotychczasowej wysokości opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości gruntowej stanowiącej własność Skarbu Państwa, położonej w K. przy ul. (...), składającej się z działek oznaczonych numerami: (...) i(...), obręb (...) o łącznej powierzchni 10.613 m², objętej księgą wieczystą nr (...), prowadzoną przez Sąd Rejonowy dla K.w K., Wydział IV Ksiąg Wieczystych.

Pismo Prezydenta Miasta K. w przedmiocie wypowiedzenia zostało odebrane w dniu 14 października 2014 roku. Do doręczenia rzeczono pisma, doszło w lokalu mieszkalnym znajdującym się pod adresem ul. (...), będącego miejscem zameldowania zarówno powoda, jak i jego małżonki D. F., którzy zamieszkują go z różną częstotliwością, a ponadto wykorzystują w celach administracyjnych, podatkowych i korespondencyjnych. Mieszkanie to wchodzi w skład majątku odrębnego żony powoda, pozostając przy tym jej wyłączną własnością. D. F. najczęściej przebywa w Z., gdzie opiekuje się swoją matką. W mieszkaniu w K. jest przeważnie raz w tygodniu ze względu na swoje zobowiązania zawodowe i odbiór poczty. D. F. ma w mieszkaniu przy ulicy (...) swoje rzeczy osobiste. Ma też klucze od tego mieszkania. D. F. zawsze odbiera korespondencję przeznaczoną dla męża kiedy przebywa w K. w mieszkaniu przy ulicy (...). Dnia 14 października 2014r. Z. F. nie było w mieszkaniu w K.. D. F. pozostawiła przedmiotową przesyłkę mężowi na stoliku w mieszkaniu. D. F. nie informowała męża kiedy odebrała przedmiotową przesyłkę. Małżonkowie nie rozmawiali ustnie, ani przez telefon na ten temat. Z. F. nie pytał żony kiedy ta odebrała przesyłkę. Cała korespondencja przeznaczona dla małżonków F. jest przez nich odbierana w K. w mieszkaniu przy ulicy (...). W reakcji na pismo Prezydenta Miasta K. z dnia 7 października 2014 roku, w przedmiocie wypowiedzenia dotychczasowej wysokości opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości objętej księgą wieczystą nr (...), Z. F., w dniu 14 listopada 2014 roku, za pośrednictwem poczty polskiej wystąpił do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w K., z wnioskiem o ustalenie, że aktualizacja przedmiotowej opłaty rocznej jest nieuzasadniona albo jest uzasadniona w innej wysokości.

Orzeczeniem z dnia 29 stycznia 2015 roku, znak sprawy (...), Samorządowe Kolegium Odwoławcze w K. oddaliło w/w wniosek Z. F., jako złożony po upływie terminu. W uzasadnieniu orzeczenia Samorządowego Kolegium Odwoławczego w K. z dnia 29 stycznia wskazywano, iż pismo w przedmiocie wypowiedzenia dotychczasowej wysokości opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego w/w nieruchomości zostało doręczone pełnoletniemu domownikowi powoda w dniu 14 października 2014 roku, termin do wniesienia wniosku w przedmiotowej sprawie upłynął więc w dniu 13 listopada 2014 roku. Wniosek powoda, złożony w dniu 14 listopada 2014 roku, za pośrednictwem Poczty Polskiej uznać należało tym samym za spóźniony i w konsekwencji bezskuteczny.

W odpowiedzi na zapadłe w dniu 29 stycznia orzeczenie, Z. F. wniósł do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w K. wniosek o przywrócenie terminu do złożenia spóźnionego wniosku o ustalenie, że aktualizacja obciążającej go opłaty rocznej z tytułu użytkowania nieruchomości gruntowej należącej do Skarbu Państwa jest nieuzasadniona albo jest uzasadniona w innej wysokości. Po rozpoznaniu wniosku powoda, postanowieniem z dnia 16 marca 2015 roku, znak (...), SKO odmówiło powodowi przywrócenia uchybionego terminu.

Postanowienie SKO z dnia 16 marca 2015 roku, zostało zaskarżone przez Z. F. do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w K., skargą z dnia 14 kwietnia 2015 roku.

Wojewódzki Sąd Administracyjny w K. po rozpoznaniu skargi Z. F., wyrokiem z dnia 9 czerwca 2015 roku, sygn. akt: II SA/Kr 511/15, utrzymał w mocy rzeczono postanowienie SKO, uznając, iż wniosek powoda o ustalenie, że aktualizacja obciążającej go opłaty rocznej z tytułu użytkowania nieruchomości gruntowej należącej do Skarbu Państwa jest nieuzasadniona albo jest uzasadniona w innej wysokości, został złożony z przekroczeniem ustawowego terminu skutkiem nie zachowania przez powoda staranności jakiej obiektywnie można oczekiwać od osoby należycie dbającej o swoje interesy.

Sąd Okręgowy oddalił pozostałe wnioski o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego sądowego z zakresu wyceny nieruchomości uznając, że dowód jest zbędny dla rozstrzygnięcia.

Przy tym stanie faktycznym Sąd Okręgowy odwołał się do przepisu art. 78 ust. 1 i 2 u.g.n. oraz art. 43 k.p.a. i wskazał, że wypowiedzenie dotychczasowej opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego dokonane przez Prezydenta Miasta K. wywołało skutki prawne. Wypowiedzenie bowiem zostało doręczone w sposób prawidłowy w dniu 14 października 2014 roku, a wniosek użytkownika wieczystego Z. F. został złożony z przekroczeniem ustawowego terminu. Odbierająca przesyłkę w mieszkaniu przy ul. (...) – żona powoda była dorosłym domownikiem. D. F. przebywała w tym mieszkaniu przy najmniej raz w tygodniu, ma do niego klucze oraz trzyma w nim swoje rzeczy osobiste. Żona adresata przedmiotowej przesyłki jest też wyłącznym właścicielem tego mieszkania. Mieszkający tamże Z. F., jak i D. F. odbierają w tym mieszkaniu korespondencję do nich przeznaczoną. Ewentualne zaniechania D. F. związane z niepoinformowaniem swojego męża o prawidłowej dacie odebrania wypowiedzenia nie stanowiły przeszkody do ustalenia rzeczywistego terminu doręczenia. Z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie wynika, że Z. F. w ogóle nie pytał żony D. F. kiedy ta odebrała przedmiotową przesyłkę. Małżonkowie nie rozmawiali także na ten temat telefonicznie. Powoływany przez powoda przepis art. 61 § 1 k.c. nie wskazuje na wadliwość sposobu doręczenia w/w wypowiedzenia. Powód wykazując się należyłą starannością mógł w dniu 14 października 2014 roku zapoznać się z treścią adresowanego do niego oświadczenia woli Prezydenta Miasta K. w postaci wypowiedzenia dotychczasowej wysokości opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego. O możliwości otrzymania istotnej korespondencji pod wyżej adresem, powód doskonale wiedział. Zgodnie z wyrażonymi przez niego twierdzeniami, lokal mieszkalny znajdującym się pod adresem ul. (...), był wykorzystywany przez powoda i jego żonę „w celach administracyjnych, podatkowych i korespondencyjnych”. Sskoro wypowiedzenie z dnia 7 października 2014 roku, zostało skutecznie doręczone powodowi w dniu 14 października 2014 roku, to 30 – dniowy termin określony art. 78 ust. 2 u.g.n., upłynął w dniu 13 listopada 2014 roku, a więc na dzień przed złożeniem przez powoda wniosku ustalenie, że aktualizacja obciążającej go opłaty rocznej jest nieuzasadniona albo jest uzasadniona w innej wysokości. Jako podstawę rozstrzygnięcia o kosztach procesu Sąd Okręgowy powołał

art. 98 k.p.c.

Apelację od tego wyroku wniósł powód zaskarżając wyrok w całości, zarzucając:

I. naruszenie przepisów postępowania mające wpływ na wynik sprawy a to:

1. art. 379 pkt 4 k.p.c. w zw. z art. 386 § 5 k.p.c. i w zw. z art. 397 § 2 zd. 1 k.p.c. poprzez rozpoznanie sprawy oraz wydanie wyroku w tym samym składzie, w którym wydane zostało postanowienie z dnia 7 października 2016 roku sygn. I C 515/15 o umorzeniu postępowania, które zostało następnie uchylone postanowieniem Sądu Apelacyjnego w K. sygn. I ACz 210/17, podczas gdy w przypadku uchylecia postanowienia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania sąd powinien rozpoznać ją w innym składzie, co w konsekwencji skutkuje nieważnością postępowania;

II. naruszenie przepisów prawa materialnego, a to:

1. art. 61 § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. –k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i uznanie, że Powód mógł zapoznać się z treścią oświadczenia woli Pozwanego w postaci wypowiedzenia wysokości opłaty z tytułu użytkowania wieczystego w dniu 14 października 2014 roku, tj. z momentem pokwitowania odbioru wypowiedzenia przez małżonkę Powoda, podczas gdy Powód miał faktyczną możliwość zapoznania się z jego treścią po powrocie z zagranicznej podróży służbowej, tj. w dniu w którym wypowiedzenie fizycznie otrzymał a zatem w dniu 15 października 2015 roku;

2. naruszenie art. 78 ust. 2 ustawy z dnia z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (DZ.U.2016.2147 t.j., dalej jako: „u.g.n.”) poprzez jego błędną wykładnię i uznanie, że termin na złożenie wniosku o ustalenie, że aktualizacja opłaty jest nieuzasadniona albo jest uzasadniona w innej wysokości jest liczony od dnia doręczenia pisemnego wypowiedzenia dotychczasowej opłaty na adres użytkownika wieczystego, podczas gdy termin ten

powinien być liczony od momentu otrzymania wypowiedzenia przez użytkownika wieczystego, a więc od chwili faktycznej możliwości zapoznania się przez niego z treścią wypowiedzenia,

3. naruszenie art. 43 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. k.p.a. poprzez jego błędną wykładnię i uznanie, że małżonka powoda -Pani D. F. jest dorosłym domownikiem w rozumieniu tego przepisu, podczas gdy w dniu 14 października 2014 roku Pani D. F. nie zamieszkiwała z powodem w mieszkaniu przy ul.(...)w K. i w mieszkaniu tym przebywała wyłącznie okazjonalnie, co w konsekwencji skutkuje niemożnością uznania doręczenia jej wypowiedzenia wysokości opłaty z tytułu użytkowania wieczystego za skuteczne.

Powód wniosł o

1. uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania z uwagi na nieważność postępowania (art. 379 pkt 4 k.p.c.),

2. zasądzenie na rzecz Powoda kosztów postępowania sądowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego za postępowanie przed sądem II instancji według norm przepisanych;

Ewentualnie powód żądał zmiany wyroku i ustalenie, że aktualizacja opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości gruntowej stanowiącej własność Skarbu Państwa, położonej w K. przy ulicy (...), składającej się z działek oznaczonych numerami:(...) i (...), obręb (...) łącznej powierzchni 10.613 m2, objętej księga wieczystą nr (...), prowadzoną przez Sąd Rejonowy dla K.w K. Wydział IV Ksiąg Wieczystych (dalej jako: „Nieruchomość”) dokonana przez Prezydenta Miasta K. wypowiedzeniem z dnia 7 października 2014 r., znak: (...) do kwoty 413 391,00 zł jest nieuzasadniona, względnie o ustalenie, że aktualizacja opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości jest uzasadniona w innej mniejszej wysokości a także o zasądzenie na rzecz Powoda kosztów postępowania sądowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego za postępowanie w obydwu instancjach według norm przepisanych.

Skarb Państwa –Prezydent Miasta K. zastępowany przez Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej w odpowiedzi na apelację wniosł o oddalenie tego środka odwoławczego oraz o zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Rozpoznając apelację Sąd Apelacyjny uznał za własne ustalenia Sądu okręgowego z tym uzupełnienie, że ustalił , że powód był uczestnikiem wyjazdu szkoleniowo- integracyjnego organizowanego przez (...) S.C. w dniach 12-15 października 2014r. w Niemczech.

/dowód: zaświadczenie współnika (...) S.C. z dnia 18 lutego 2015r. k.239/

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Nie jest zasadny najdalej idący zarzut apelacji albowiem wskazana w art. 379 pkt 4 k.p.c. przyczyna nieważności postępowania nie zachodzi. Przepis art. 386 §5 k.p.c. określa obowiązek rozpoznania sprawy w innym składzie w wypadku uchylenia wyroku (odpowiednio postanowienia co do istoty sprawy) i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania. Norma ta nie dotyczy natomiast wypadku uchylenia -na skutek zażalenia- postanowienia wydanego w kwestiach procesowych. Zmiana składu określona w tym przepisie nie ma więc zastosowania w postępowaniu zażaleniowym (por. uchwały Sądu najwyższego z dnia 15 stycznia 1992 r., III CZP 144/91 OSNCP 1992, nr 7-8, poz. 131,z dnia 23 sierpnia 2006 r., III CZP 56/06 (OSNC 2007, nr 3, poz. 43), Stanowisko to jest utrwalone w aktualnym orzecznictwie Sądu najwyższego (por. np. uchwała z dnia 26 listopada 2014 r., III CZP 80/14, OSNC 2015, nr 9, poz. 100, wyroki z dnia 23 września 2009 r., III SK 19/09, i z dnia 15 kwietnia 2010 r., II CSK 512/09, oraz postanowienie z dnia 5 grudnia 2012 r., I CZ 172/12, z dnia 20 stycznia 2014 r., II PZ 34/13 Legalis Numer 776827). Nadmienić przy tym należy , że rozpoznając zażalenie sygn. akt II Cz 210/17 tut. Sąd wyraźnie wskazał, że wniosek powoda złożony na podstawie art. 78 ust. 2 u.g.n. i zastępujący pozew w niniejszej sprawie, pozostaje nierozstrzygnięty, natomiast stanowisko o braku podstaw do umorzenia postępowania wiązało Sąd Okręgowy niezależnie od składu. Nie było więc żadnego uzasadnienia dla prowadzenia dalszego postępowania w innym składzie.

W postępowaniu przed samorządowym kolegium odwoławczym, wywołanym wnioskiem użytkownika wieczystego Kolegium bada nie tylko zasadność aktualizacji lecz także to czy wypowiedzenie opłaty rocznej zostało dokonane prawidłowo, a przede wszystkim, czy zostało doręczone użytkownikowi wieczystemu, zgodnie z przepisami k.p.a. Jeżeli w wyniku sprzeciwu sprawa zostaje przekazana sądowi powszechnemu, kwestia ta podlega również badaniu sądu w postępowaniu przewidzianym w art. 80 u.g.n (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 czerwca 2010 r. Sygn. akt IV CSK 43/10 LEX nr 621350). Jeżeli w postępowaniu tym naruszone zostały jakieś jego prawa procesowe, może podlegać to badaniu w postępowaniu sądowym przewidzianym w art. 80 u.g.n. Sąd Okręgowy prawidłowo więc badał kwestię doręczenia wypowiedzenia.

Zgodnie z art. 78 ust. 2 użytkownik wieczysty może w terminie 30 dni od dnia otrzymania wypowiedzenia, złożyć do samorządowego kolegium odwoławczego właściwego ze względu na miejsce położenia nieruchomości, wniosek o ustalenie, że aktualizacja opłaty rocznej jest nieuzasadniona albo jest uzasadniona w innej wysokości. Wniosek składa się za pośrednictwem właściwego organu. Doręczenie wypowiedzenia winno nastąpić w sposób regulowany w art. 40-44 k.p.a. Według art. 43 k.p.a. w przypadku nieobecności adresata pismo doręcza się, za pokwitowaniem dorosłemu domownikowi, sąsiadowi lub dozorczy domu, jeżeli osoby te podjęły się oddania pisma adresatowi. Nie budzi zatem wątpliwości, że doręczenie można uznać za dokonane, gdy przesyłkę odebrał dorosły domownik. Na gruncie analogicznego do art. 43 k.p.a. przepisu art. 138 k.p.c. w orzecznictwie przyjmuje się, że potwierdzenie w tym trybie odbioru przesyłki tworzy domniemanie, że doręczenie zostało dokonane prawidłowo (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 lutego 2008 r. w sprawie II PZ 72/07 LEX nr 817527 . Dotyczy to także doręczenia dorosłemu domownikowi (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 12 stycznia 1973 r., I CZ 157/72, OSNC z 1973 r. nr 12, poz. 215). Jeżeli więc osoba oznaczona przez doręczyciela jako domownik uznała się za domownika i podpisała odbiór, podejmując się przekazać pismo adresatowi, to przerzuca to ciężar dowodu na adresata, że osoba ta rzeczywiście nie była domownikiem i że doręczenie nie było prawidłowe lub , że nie było żadnej możliwości zapoznania się z treścią korespondencji.

Przepisy kodeksu postępowania administracyjnego wprost nie definiują pojęcia domownika. Takie uregulowanie zawierają natomiast inne przepisy np. art. 156 prawa spółdzielczego (tekst jedn. Dz.U.2017.1560) i art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników . Z uwagi jednak na szczególnie cel tych przepisów brak jest podstaw do stosowania analogii systemowej i przenoszenia wprost tych uregulowań na grunt przepisów o doręczeniu w trybie k.p.a.. Nie ma w tym wypadku więc konieczności by domownik będący osobą bliską pozostawał we wspólnym gospodarstwie domowym z adresatem, choć i to kryterium może mieć pomocnicze znaczenie dla wskazanej oceny. Według słownika języka polskiego domownik to każdy ze stałych współmieszkańców mieszkania. Z uwagi na konieczność zapewnienia efektywnej możliwości przekazania przesyłki oraz treść art. 42§1 k.p.a. można przyjąć, że pełnoletni domownik w rozumieniu art. 43 k.p.a. to członek rodziny lub inna osoba bliska stale mieszkająca wspólnie z adresatem w tym samym mieszkaniu ewentualnie mieszkająca z nim osoba obca przybrana jako członek wspólnego gospodarstwa domowego. Taką też interpretację przyjmował zarówno Sąd Najwyższy (postanowienie z dnia 13 listopada 1996 r., III RN 27/96, OSNAPiUS 1997/11, poz. 18) jak i Naczelny Sąd Administracyjny (wyrok z dnia z dnia 19 stycznia 2011 r.I OSK 1147/10 leglis nr 354072 i postanowienie NSA w Łodzi z 18.01.1995 r., SA/Łd 2865/94, LEX nr 26545). Mieszkaniem w rozumieniu art. 42 § 1 k.p.a. jest miejsce (adres), w którym adresat i domownik faktycznie przebywa z zamiarem stałego (a nie krótkotrwałego) pobytu, umożliwiającego doręczenie mu pisma (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 sierpnia 2000 r. V CKN 1384/00 legalis Numer 111250).

Przy kilku mieszkaniach decydujące będzie, które z tych mieszkań stanowi efektywnie centrum realizacji spraw życiowych. Chodzi więc o mieszkanie, które według kryteriów zobiektywizowanych, stanowi centrum działalności i aktywności życiowej danej osoby (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2017 r. V CSK 228/16 Numer 1603878). W tym przypadku za przyjęciem, że powód i D. F. razem mieszkają w lokalu przy ul. (...) w K. przemawiają obiektywne kryteria takie jak: powiązanie z tym miejscem organizowania spraw życiowych i zawodowych, posiadanie kluczy, posiadanie w nich swoich rzeczy osobistych. Niewątpliwie powód stale po tym adresie przebywa, czego nie zmienił wyjazd służbowy. Zamiar zaś stałego zamieszkania wyrażony był przez oboje małżonków także poprzez wskazywanie tego adresu w celach administracyjnych i korespondencyjnych a ponadto

poprzez podjęcie korespondencji przez D. F. i podpisanie korespondencji przez nią jako domownika adresata tj powoda. Wprawdzie sam fakt zameldowania nie jest decydujący dla miejsca zamieszkania to jednak obiektywnie również wskazuje pośrednio na wyrażenie w ten sposób zamiaru zamieszkania przez oboje małżonków przy ul (...). Adres ten był też używany w celach podatkowych a podkreślić należy, że właściwość miejscowa urzędu skarbowego z tytułu podatku dochodowego określana jest na podstawie miejsca zamieszkania, co również wskazuje, że było to miejsce zamieszkania obojga małżonków. D. F. w dacie doręczenia faktycznie też przebywała pod tym adresem a jej zeznania wskazują, że jej obecność w tym lokalu ma charakter stały, powtarzalny, choć nie ciągły- z uwagi na posiadanie kilku mieszkań i konieczność sprawowania opieki nad matką. Okoliczność jednak, że D. F. przebywa także w ciągu tygodnia w innych własnych mieszkaniach, w tym także w Z., celem udzielania pomocy matce, nie może być decydująca, skoro adresu w Z. ani w innych posiadanych przez nią lokalach ani ona ani też powód nie wskazywali nigdy jako miejsca doręczenia korespondencji i faktycznie tamże takiej korespondencji nie odbierali. Nie było więc nawet możliwe doręczenie korespondencji na inne adresy. Żona powoda nie wskazywała też innych mieszkań czy adresu w Z. jako miejsca prowadzonej własnej działalności gospodarczej. Pobyt w Z. nie mógł być również ciągły skoro z twierdzeń zawartych w sprzeciwie wynika, że charakter działalności D. F. wymaga ciągłych wyjazdów (k-22). Ponadto małżonkowie nie są w separacji a poza sporem jest, że dla powoda mieszkanie przy ul (...) stanowiło centrum życiowe i nie mieszkał on w Z.. Realizacja więc pożycia małżeńskiego nie była możliwa w innym miejscu niż w K. przy ul (...). Dodatkowo dzieci stron wspólnie mieszkając z rodzicami chodziły do szkoły w K. a później na studia w K.. Wzajemna ścisła współpraca w załatwianiu codziennych spraw związanych z prowadzeniem domu, utrzymaniu dzieci to dodatkowo uzupełnienie cech i stałości miejsca zamieszkania przy ul (...). Wakacyjne więc wyjazdy do Z. nie mogły zmienić miejsca zamieszkania małżonki powoda. Także okresowy wyjazd celem opieki nad schorowaną matką sam w sobie nie wskazuje na zamiar zmiany miejsca stałego zamieszkania D. F., skoro nie doszło obiektywnie do ujawnienia żadnych dalszych okoliczności wskazujących, że dotychczasowe miejsce zamieszkania przy ul (...) w K. utraciło przymiot stałości. Obiektywne więc kryteria przemawiają za uznaniem mieszkania przy ul (...) za centrum działalności i aktywności życiowej powoda i jego małżonki. Zeznania D. F. mające wskazywać na zamieszkiwanie w Z. nie są przekonujące w aspekcie wyżej wskazanych kryteriów obiektywnych a ponadto jej zeznania były chwiejne: podawała ona bowiem również, że :-, mieszkamy tam (przy (...))z różną częstotliwością- protokół z dnia 30 czerwca 2017r. 00:07:20). W odniesieniu do zamieszkiwania w Z. jej zeznania były też mało stanowcze i nieprzekonywujące (-, wydaje mi się"- protokół elektroniczny 00:09:20). Sąd Okręgowy słusznie uznał D. F. za domownika powoda.

Doręczenie wypowiedzenia nastąpiło więc zgodnie z 43 k.p.a. w zw. z art. 78 ust. 1 zd.4 u.g.n. co zresztą potwierdził pośrednio także pośrednio powód składając do Samorządowego Kolegium Odwoławczego wnioski o przywrócenie terminu do wniesienia wniosku o ustalenie, że wypowiedzenie opłaty było nieuzasadnione.

Przepisy k.p.a. o doręczeniach regulują jedynie sposób doręczenia wypowiedzenia lecz nie zmieniają wynikających z prawa cywilnego zasad składania oświadczenia woli. Hipoteza art. 61 k.c. wymaga bowiem dla skutecznego złożenia oświadczenia woli, aby strona mogła zapoznać się z jego treścią. Możliwość taka powstaje dopiero w chwili, gdy w zwykłym toku czynności (zachowań) adresat uzyskuje realną możliwość zapoznania się z treścią przesyłki pocztowej. Z zeznań samego powoda wynika wprawdzie, że żona nigdy nie wręczała mu odbieranej korespondencji tylko pozostawiała ją w domu, jednak nie oznacza to braku możliwości przekazania treści korespondencji przy obecnych możliwościach technicznych od razu w tej samej dacie nawet jeżeli powód przebywał za granicą. Apelacja powołuje się na wyjazd szkoleniowy do RFN jednak przedłożony przez powoda dokument określający, że wyjazd był organizowany w datach 12-15 października 2014r, nie wskazuje daty powrotu powoda z tego wyjazdu. Powód sam zeznając stwierdził, że nie pamięta gdzie przebywał w dniu 14 października 2014r. Nawet więc jeżeli w tamtym okresie wyjeżdżał za granicę to nie wykazał kiedy powrócił do K.. Fakt, że przekazał korespondencje do kancelarii prawnej w dniu 15 października 2018r. nie tworzy domniemania powrotu do domu w tej dacie. Niezależnie od tego powód zeznał, że wcześniej żona odbierała korespondencje przeznaczoną dla niego i pozostawiała w domu a adres przy ul (...) był jedynym wspólnym dla nich adresem używanym w celach korespondencyjnych, podatkowych i administracyjnych. Należy więc przyjąć, że powód zakładał, że żona odbierze przesyłkę podczas jego nieobecności i mógł się tego spodziewać. Tylko więc kwestią wewnętrznego porozumienia małżonków był sposób zapoznania się z treścią oświadczenia o wypowiedzeniu zawartą

w tej korespondencji. Wyjazd więc zagraniczny w tym przypadku nie uchylał realnej możliwości zapoznania się przez adresata w zwykłym toku czynności z treścią przesyłki pocztowej doręczonej w sposób zastępczy. Zeznania powoda potwierdzają zresztą taką możliwość skoro powód znalazł przesyłkę w domu i z nią się faktycznie zapoznał. Jeżeli więc powód przekazał tę przesyłkę do kancelarii prawnej w dniu 15 października 2014r. to należy przyjąć, że odbiór przesyłki w dniu 14 października 2014 nastąpił prawidłowo i domniemanie skuteczności doręczenia w tej dacie nie zostało obalone. Przepis art. 78 ust. 1 u.g.n. nie wiąże zresztą terminu wniesienia żądania ustalenia z datą faktycznego zapoznania się z treścią przesyłki lecz z datą otrzymania w rozumieniu k.p.a. a więc z datą doręczenia. Okoliczność, że faktycznie przesyłka została otwarta przez powoda dzień później nie zmienia daty doręczenia i nie przesunęła otwarcia trzydziestodniowego terminu do złożenia żądania ustalenia do samorządowego kolegium odwoławczego właściwego ze względu na miejsce położenia nieruchomości(por. Wyrok NSA Ósrodek zamiejskowy w Krakowie z dnia 28 maja 2002 r. II SA/Kr 2612/98 legalis Numer 96936). Nie doszło więc do naruszenia art. 61 §1 k.c.

Ewentualny brak winy w uchybieniu terminu mógł być natomiast podstawą do przywrócenia terminu. Ta kwestia jest zastrzeżona do trybu administracyjnego i była przedmiotem kontroli sadu administracyjnego. Brak jest zaś jakichkolwiek argumentów wskazujących, że powodowi w tym incydentalnym postępowaniu nie udzielono odpowiedniej ochrony prawnej. Tylko więc ubocznie należy wskazać, że kwestie organizacyjne pomiędzy małżonkami związane ze sposobem przekazywania korespondencji kierowanych do nich obciążają powoda a ponadto powód nie sprawdzał kiedy była doręczona faktycznie przesyłka i nie pytał żony czy i kiedy została odebrana przez nią przesyłka. Można mu postawić zarzut braku zainteresowania we własnych sprawach. To więc, że powód zapoznał się faktycznie z treścią oświadczenia później nie ma znaczenia i co więcej nie uniemożliwiło zachowania terminu albowiem powód miał dostatecznie dużo czasu na wniesienie żądania ustalenia bezzasadności wypowiedzenia opłaty przed upływem terminu tj przed upływem dnia 13 listopada 2014 roku. Jeżeli więc powód nie sprawdził kiedy doszło do otrzymania korespondencji i nie złożył wniosku, o którym mowa w art. 78 ust. 2 u.g.n., we wskazanym tam terminie zawitym, to obowiązuje go nowa opłata określona w wypowiedzeniu – począwszy od dnia 1 stycznia roku następującego po roku, w którym wypowiedziano wysokość dotychczasowej opłaty. Niedochodzenie tych praw w terminie określonym w powołanym przepisie pociąga za sobą wygaśnięcie prawa do kwestionowania podwyżki. Powództwo więc złożone z uchybieniem terminu zawitego słusznie zostało oddalone przez Sąd Okręgowy.

Mając powyższe na uwadze apelację jako niezasadną oddalono na podstawie art. 385 k.p.c. O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98§1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. i art. 391§1 k.p.c., przy zastosowaniu §2pkt 7 i §10 ust.1 pkt 2 oraz § 15 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. 2015r. poz. 1800 ze zm.).

SSA Sławomir Jamróg SSA Rafał Dzyr SSA Anna Kowacz-Braun